

Notat

Dato: 8. december 2015

Emne: **Status og erfaringer med initiativer finansieret af puljen til løft af ældreområdet 2015**

1. Indledning

I forbindelse med finansloven for 2014 blev afsat 1 mia. kr. i hhv. 2014 og 2015 (heraf ca. 16,8 mio. kr. til Viborg Kommune) under puljen til løft af ældreområdet (ældremilliarden). Projektperioden udløber med udgangen af 2015. I Finansloven for 2016 er afsat en ny pulje "værdighedsmilliarden".

Nærværende notat indeholder en kort status omkring de initiativer, som i 2015 har været finansieret af ældremilliarden med henblik på at skabe grundlag for drøftelse og beslutning om, hvilke initiativer, som skal videreføres i 2016.

Økonomiudvalget har på mødet den 9. december 2015 (sag nr. 3) indstillet til Byrådet, at der overføres 4,2 mio. kr. til ældreområdet til finansiering af videreførelse af aktiviteterne i de første 3 måneder af 2016.

2. Afrapportering

En borger et forløb – tværgående teams	
Budget	4,5 mio. kr. Midlerne forventes brugt i 2015.
Antal berørte borgere	800-900 borgere. Ca. 80-90 % af de borgere, som modtager personlig pleje fra kommunen får besøg af det tværfaglige team.
Indhold og erfaringer	Ansættelse af et tværfagligt team – en sygeplejerske, en ergoterapeut og en social- og sundhedsassistent – i hvert af hjemmeplejens 4 distrikter. Opgaven har bestået i at understøtte borgernes faste kontaktpersoner i hjemmeplejen i at have fokus på borgernes ressourcer og borgernes mål for indsatsen samt styrke medarbejderne i at dokumentere en målrettet indsats. Medarbejderne i "Det tværfaglige Team" har fulgt borgernes kontaktpersoner i deres daglige arbejde hos borgerne og efterfølgende givet vejledning/reflekteret sammen med medarbejderen over det oplevede samt givet vejledning på hvordan indsatsen dokumenteres i omsorgsjournalen. Det tværfaglige teams indsats sammen med social- og sundhedsmedarbejderne har givet følgende erfaringer: • Der er kommet øget faglighed i indsatsen hos borgeren – medarbejderne oplever at "andre øjne" eller andre måder at anskue en problematik på giver øget

	kvalitet. • Der er skabt øget fokus på borgerens ressourcer – medarbejderne indser hvor vigtigt det er at "sidde på hænderne" og støtte borgerne i at bruge de ressourcer de har og ikke gøre det for borgeren som borgeren faktisk godt kan – herunder også at opbygge en aktivitet i små indsatser, så borgeren gradvis støttes til selv at udføre en aktivitet fuldt ud over tid. • Der er kommet øget forståelse af, hvor vigtigt det er at reflektere over den daglige praksis hos borgeren – hvad gør jeg, når det ikke vil lykkes, og kan jeg gøre tingene anderledes - herunder også at reflektere over den fælles praksis på tværfaglige handleplansmøder. • Medarbejderne har øget deres viden og betydning af hvad en måltrettet og faglig relevant dokumentation betyder. Herunder vigtigheden af at have fælles mål for indsatsen hos borgeren. Medarbejderne i det tværfaglige team har hver deres faglige leder og medarbejdernes opgaver planlægges i det daglige sammen med hjemmeplejens gruppeledere (daglig ledere). På ledelsesniveau er der gjort følgende erfaringer: • At det er vanskeligt at træde ud af egen ledelsesmæssige monofaglighed og danne den fælles ledelsesmæssige faglighed (tværfaglighed). • At have fælles forståelse for hvilken betydning daglig og faglig ledelse har og iværksætte egne monofaglige ledelsesmæssige tiltag derudfra. Et iværksat praksislæringsforløb for hjemmeplejens gruppeledere (daglige ledere) har i foråret 2015 været udvidet til også at omfatte de faglige ledere for sygepleje, træning og hjemmepleje (alle faglige ledere for medarbejderne i de tværfaglige team). Forløbet for ledere er ikke en del aktiviteterne finansieres af midlerne fra ældremilliarden.
--	---

Rehabiliteringscenter	
Budget	2,1 mio. kr. Midlerne bruges i 2015.
Antal berørte borgere	Ca. 400 borgere
Indhold og erfaringer	Indsats består i en ressourcemæssig styrkelse af genoptræningsindsatsen ved en yderligere tilknytning af terapeuter. Den fysioterapeutiske genoptræning intensiveres med konditions-/styrketræningselementer, hvilket bliver overført til de dagligdagsaktiviteter som trænes med ergo-/fysioterapeut og med plejepersonalet. Med en styrket indsats hæves kvaliteten og kvantiteten af træning omkring kommunens rehabilitering af de svage borgere med sigte på deres generhvervelse af funktions-evne og fortsat mestring af eget liv.

	Borgere med rehabiliteringspotentiale har modtaget individuelt tilrettelagt fysioterapi og ergoterapi dagligt på hverdage. Træningen er primært givet som individuel træning pga. lokalemæssige begrænsninger igennem ombygningsperioden, men der har også været enkelte holdforløb. Borgere visiteres som udgangspunkt til et 3 ugers rehabiliterings-tilbud. Den øgede fysio- og ergoterapeut normering har gjort, at borgerenes udbytte af de 3 ugers ophold er forbedret i væsentlig grad. Der gives nu tilbud om et intensivt genoptræningsforløb, et boost i forhold til funktionsniveau. Det kan tydeligt ses på borgerens resultater efter et rehabiliteringsforløb. Deres fysiske formåen øges væsentligt mere, og deres funktionsniveau er også øget, når træningsmængden sættes op. Den øgede normering har også resulteret i et mere målrettet tværfaglig indsats med væsentlige forbedringer i målsætningssamtaler med borger. Bl.a. igennem tværfaglige handleplanmøder, så det sikres, at alle arbejder mod de samme mål. Dette øger borgers evne til at mestre eget liv i eget hjem efter de 3 uger, og dermed også højere grad af selvhjulpenhed. Terapeuterne har en vigtig rolle i den rehabiliterende indsats og er også med til at klæde plejepersonalet på til opgaven.
--	---

Tilskud til personlig assistance ved deltagelse i styrketræning for 75+ årige	
Budget	1,8 mio. kr. (inkl. 0,8 mio. kr. overført fra 2014) Der forventes et forbrug på 0,8-0,9 mio. kr. på grund af lavere søgning til ordningen.
Antal berørte borgere	Der har i løbet af 2015 være 78 deltagende borgere. I november 2015 har 47 borgere været aktive i ordningen.
Indhold og erfaringer	Indsatsen består i et tidsbegrænset tilskud til personlig assistance til deltagelse i styrketæning for borgere på 75+ år, som ikke umiddelbart har forudsætninger for at styrketræne på almindelige vilkår. Der er meget positive erfaringer med indsatsen, idet der viser sig en klar sammenhæng mellem styrketræning, øget styrke og funktionsniveau. Endvidere har indsatsen den ikke ubetydelige virkning, at borgerne oplever deltagelse i træning positivt og "berigende" for deres liv/livskvalitet. Sidstnævnte skyldes forhold afledt af den fysiske aktivitet, men i høj grad også at flere af leverandørerne har skabt nogle miljøer omkring træningen, hvor der er mulighed for social samvær over en kop kaffe. Justeringen af aktiviteten med tilskydelse til øget fokus på (små) hold har derfor haft en positiv sideeffekt i forhold til ensomhedsvinklen.

	Den økonomiske ubalance med et betydeligt mindreforbrug skyldes en lavere efterspørgsel på tilbuddet. Mindreforbruget modsvarer i grove træk overførelsen fra 2014, hvor der var en række udfordringer i at balancere budgetmidler og kriterier for deltagelse.
--	---

Levebo-miljøer på plejecentrene	
Budget	1,6 mio. kr. Midlerne bruges i 2015.
Antal berørte borgere	Der har været en løbende udrulning af levebo-miljø på plejecentrene. I alt 172 plejeboliger har i 2015 modtaget finansieret fra puljen til løft af ældreområdet.
Indhold og erfaringer	Indsatsen er at styrke og bevare det gode hverdagsliv, den rehabiliterende indsats og det gode måltid. Der er fokus på enkeltes borgers livskvalitet og deltagelse i eget liv. Borgerne inddrages i planlægning og udførelse af hverdagens aktiviteter. På den ene side bliver den enkelte borger herre i eget liv, som omdrejningspunkt for aktiviteter tilpasset ønsker og behov, og på den anden side er deltagelse – ikke mindst omkring måltidernes tilblivelse og indtagelse – en motiverende faktor i forhold til det sociale liv. Indsatsen er derfor i høj grad en indsats, som indgår i den samlede indsats mod ensomhed.

Skærmede pladser for udadreagerende demente borgere	
Budget	1,4 mio. kr. Midlerne bruges i 2015.
Antal berørte borgere	20 borgere
Indhold og erfaringer	De udadreagerende demente borgers adfærd skaber uro, utryghed mv. på plejecentrene. De har dermed en negativ virkning på egen og øvrige beboers livskvalitet. Med etablering af et særligt skærmet afsnit med 6 plejeboliger sikres de demente borgere den opmærksomhed, som de behøver, og samtidigt er der adgang til en kvalificeret udredning og afklaring af borgerens situation, udarbejdelse af handleplaner med socialpædagogiske tilgang, struktureret pleje og evt. medicinering mv. Der er arbejdet med at finde en målrettet pædagogisk indsats til hver enkelte borger, så vedkommen kan opretholde sin identitet, integritet, selvbestemmelsesret og kan inkluderes i sociale aktiviteter, inden for egne ressourcer og mestringsevne, under hensyntagende af tilpas stimuli. Borgerne er enten kommet hjem til eget hjem igen eller visiteret til en demens eller plejebolig. Den pædagogiske indsats er fulgt med borgeren til den nye bolig. Der ved fastholdes den målrettede indsats omkring borgeren. Det personale, der er omkring borgeren i vedkommens nye hjem, bliver kompetenceudviklet gennem praksis til at fastholde den målrettede indsats.

	En enkelt borger har fået fast bolig i afsnittet, da vedkommende ikke kan rummes i andre boliger. De øvrige 5 boliger har henover projektperioden været benyttet af 19 borgere, hvor det indenfor relativ kort tid har været succes med at udrede og stabilisere borgeren, så denne har kunne fortsætte livet i egen bolig eller ordinær plejebolig. Erfaringerne viser desuden, at det er lykket at bryde mønstrer med indlæggelser på somatiske/psykiatriske sygehuse. Desuden har 2 af de borgere, der har været på afsnit, fået henholdsvis taget sin demensdiagnose væk og ændret sin demensdiagnose, til noget personlighedsforstyrrelse på grund af det levede liv.
--	--

Styrket aktivitet på plejecentrene i ydertimerne	
Budget	4,5 mio. kr. Midlerne bruges i 2015.
Antal berørte borgere	475 plejeboliger
Indhold og erfaringer	Resourcerne er fordelt forholdsvis efter størrelsen på de enkelte plejecentre og hvor mange beboere der er der. Indsatsen i ydertimerne har primært ligget i tidsrummet 15-21 på hverdage, men også i weekender. Det er faglært personale der er ansat. Social- og sundhedshjælpere/-assistenter, pædagoger, musikterapeut og andre terapeuter. Aktiviteterne er planlagt lokalt på de enkelte plejecentre så de svarer til lokale ønsker, behov og rammer. Der er i samspil med det faste personale og frivillige arrangeret begivenheder både for enkelte beboere og for alle beboere på plejecentrene. Primært har de sociale rammer omkring måltidet været fokus. Der er arrangeret udflugter, feste og særlige hyggestunder, såsom banko, kortspil og filmaftener.

Målerettede træning/aktivitet for borgere i demensplejeboliger	
Budget	0,5 mio. kr.. Midlerne bruges i 2015.
Antal berørte borgere	120 borgere
Indhold og erfaringer	Alle Viborg Kommunes demensafdelinger har tilknyttet 1 fysioterapeut og 1 ergoterapeut. Terapeuterne underviser og vejleder sosu-personalet i eksempelvis smerteproblematikker, forflytning, spise-guiding og andre relevante emner. Undervisningen kan være holdundervisning eller sidemandsoplæring. Terapeuterne screener og igangsætter aktiviteter og træning med de demente borgere. Dette foregår i et tæt samarbejde med plejepersonalet.

	Terapeuterne vurderer hver enkelt borger i forhold til behov for et træningstilbud efter servicelovens paragraf 86 stk.1. Det tætte tværfaglige samarbejde giver et stort løft i det kontinuerlige arbejde med at vedligeholde den demente borgers aktivitetsniveau både fysisk, psykisk og socialt. Terapeuterne er med til at igangsætte nye små aktiviteter, der inddrager den demente borger på et realistisk niveau. Herudover resulterer grundige terapeutiske undersøgelser og behandlinger ofte i at problematikker som spiseproblemer, smerter, immobilitet og søvnrytmeproblemer kan lindres eller løses. Længden af projektet har givet rigtig god relationel koordinering plejepersonale og terapeuter imellem. I 2015 har plejepersonalet udviklet deres faglighed i forhold til rehabilitering og aktivering. Denne øgende viden har resulteret i flere henvendelser med relevante borgerproblemer til terapeuterne.
--	---

Styrket indsats for yngre ældre demente	
Budget	0,3 mio. kr. Midlerne bruges i 2015.
Antal berørte borgere	11 borgere (+ca. 8 pårørende)
Indhold og erfaringer	Vi har etableret et være-/lærested, med aktiviteter og samvær for yngre (ældre) borgere med demenssygdomme og deres pårørende/nærmeste, hvor man kunne være sammen og deltage i aktiviteter, med andre i en lignende situation. Tilbuddet er placeret uden for de kommunale institutioner, idet målgruppen netop ikke profitere af de eksisterende tilbud og ofte har blokkeringer i forhold til at bruge disse. Tilbuddet gælder også for pårørende (ægtefælle, barn, søster, bror, god ven, nabo eller anden). Ønsket er, at man kan lære at leve livet sammen, med fornyet livskvalitet, på trods af sygdommen. Tilbuddet har kørt 2 gange om ugen. Tirsdag kl. 13-17, hvor der var pårørende med og torsdage kl. 9-15, hvor borgerne var alene uden pårørende. Her har man har lavet mad sammen til frokost. <u>Der er blevet valgt 4 fokusområder:</u> • Fysisk træning F.eks. Gøre rent, balancebom, spil, gåture, gymnastik ude/inde, petanque, rundbold, danse, leg, Havearbejde (drivhus), skovmotion. • Kognitiv træning F.eks. Leg, male, puslespil, brætspil, kortspil, brain-teasers, træne rækkefølge, processer, planlægge rækkefølge, processer, planlægning, avislæsning, nyheder, i-pads, musik/sang, kunst, lave indkøbsliste.

	• Hverdagsopgaver Dække bord, indkøb, lave mad, komme til/fra, vælge tøj, bage, sylte. • Netværk/Relationer At følges sammen, Livshistoriearbejde, lave netværkskort, Skype, at samarbejde, at leve livet sammen. Ud fra disse forundersøgelser har aktiviteterne været planlagt, således at borgeren ikke har lidt nederlag, men er blevet mødt præcis der hvor de er i sygdomsforløbet og kan profiterer af. Ved interview med borgere og pårørende midtvejs i projektet, opleves det fra alle sider at borgerne profiterer af tilbuddet, ved at: • Blive mere trygge i gruppen og dermed mere åbne • Have fundet nye sociale relationerne – nye venner – på lige fod • Bruge de ressourcer der er gemt og glemt • Ting der driller i hverdagen forsvinder, når man får snakket med andre om dem. • Får brugt egne erfaringer og fået en følelse af selvværd • Bliver bedre til at mestre sygdommen og de eksisterende evner. • Borgere blive ud over tilbuddet aktive i fritiden, nogen er begyndt til dans og gymnastik sammen. • De bliver afledt fra fastlåste mønstre Vi har fundet ud af at, begge parter både borgeren med demens og den pårørende har brug for en indsats, men ikke nødvendigvis sammen. De pårørende har svært ved at kopierer de professionelle måde at være sammen med den demente borger på, både mht. aktiviteter og kommunikation. De har dog haft "kvalitetstid" ved at være sammen et sted, hvor de som par kunne rummes. De pårørende er af og til dominerende overfor personen med demens, fordi de har vænnet sig til at tage over og gå forrest i forholdet. Vi ser de demente "blomstre" mere, når de er i de trygge rammer de professionelle skaber og ikke er underlagt den pårørendes deltagelse. Modsat har den pårørende et stort behov for at få talt om sin situation uden den demente er tilstede. Vi har således gjort et både og, så parrene var sammen den ene dag og den demente alene den anden dag. Derudover har vi lavet grupper for pårørende alene, hvor de kunne modtage den sparring de har brug for.
--	--

Demens indsats i hjemmeplejen	
Budget	0,8 mio. kr. Der forventes forbrugt godt 0,6 mio. kr. i 2015, idet aktiviteten først var i drift medio året.
Antal berørte borgere	45 borgere
Indhold og erfaringer	Formålet er at oprette et specialiseret demenskorps i hjemmeplejen med henblik på at optimere den praktiske og personlige hjælp der gives til borgere med demenssygdomme. Vi ønsker en kontinuerlig indsats med få og kompetente fagpersoner omkring den demente borger. Medarbejderne skal være, hovedsagligt social- og sundhedsassistenter og/eller social- og sundheds-hjælpere med særlige personlige og faglige kompetencer til målgruppen. Dette skal give mere "ro på" hos borgeren, færre klager fra pårørende, større arbejdsglæde for medarbejdere og en oplevelse af aflastning hos kollegerne, samt minimering af indlæggelse af borgerne med demens på sygehus og på aflastning på plejehjem. I alle distrikter har der været en god kontakt og samarbejde med demenskonsulenterne. Demenskonsulenterne har afholdt flere strukturerede møder med nøglepersonerne. Der har blandt andet ved møderne været læring gennem såkaldte relations-spil som vi har brugt som pædagogisk redskab. Disse spil kan nøglepersonerne nu arbejde videre med i egen praksis. Ligesom de har fået den tilhørende bog: `Den gode relation` Alt i alt har det vist sig at projektet har haft rigtig god effekt. Demensindsatsen er løftet. Borgerne har fået mere "ro på". De pårørende og lokalbefolkningen har bemærket indsatsen positivt og medarbejderne har udviklet kompetencer og har oplevet større arbejdsglæde. Indsatsen har taget udgangspunkt i, der hvor praksis var motiveret for Boostet, det være sig indsatser direkte i borgeres hjem, boost indsatsen i hjemmeplejegrupperne gennem fælles refleksion og sparring eller undervisning, de selv har forestået eller er blevet undervist af en demenskonsulent.